

Dosarul nr.3ra-974/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L.Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Vl.Clima, E.Palanciuc, A.Malii)

DECIZIE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Întreprinderea Mixtă Moldo-Română „Novoadvar” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii de Stat „Camera Înregistrării de Stat” (în prezent Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și Societății cu Răspundere Limitată „Novorom Trading” (România) cu privire la contestarea actului administrativ, excluderea din componența asociațiilor și stabilirea unor fapte,

împotriva deciziei din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 21 octombrie 2016 Întreprinderea Mixtă Moldo-Română „Novoadvar” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare ÎM „Novoadvar” SRL) a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Întreprinderii de Stat „Camera Înregistrării de Stat” care pe parcursul examinării cauzei a fost succedată în drepturi și obligații de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” (în continuare IP „Agenția Servicii Publice”) și Societății cu Răspundere Limitată „Novorom Trading” (România) (în continuare SRL „Novorom Trading” (România) cu privire la contestarea actului administrativ, excluderea din componența asociațiilor și stabilirea unor fapte.

În motivarea cererii de chemare în judecată, ÎM „Novoadvar” SRL a indicat că la 31 ianuarie 1995 a fost înscrisă în Registrul de stat al persoanelor

juridice și întreprinzătorilor individuali, capitalul social constituind suma de 145291 lei, asociații persoanei juridice fiind: Lidia Pavliuc 47,51%; Ruslan Pavliuc 47,50% și SRL „Novorom Trading” (România) 4,99%.

Ulterior, prin decizia din 6 decembrie 2004 a Camerei Înregistrării de Stat privind înregistrarea modificărilor, cotele de participare în capitalul social al ÎM „Novoadvar” SRL au fost repartizate în modul următor: Lidia Pavliuc: 69027,76 lei; Ruslan Pavliuc: 69013,24 lei și SRL „Novorom Trading” (România) 2500 dolari SUA.

Dat fiind faptul că la 2 iunie 2014 asociatul străin al ÎM „Novoadvar” SRL – SRL „Novorom Trading” (România) a fost lichidat și radiat din Registrul comerțului al României, iar conform certificatului constatator nr. 520703 din 4 octombrie 2010 unicul asociat al SRL „Novorom Trading” (România) este o altă persoană juridică – SRL „Mondial Trade & Consulting” cu 100% cotă de participare în capitalul social, care la rândul său la 25 octombrie 2006 la fel a fost lichidată și radiată, de către administratorul ÎM „Novoadvar” SRL a fost emisă o hotărâre privind convocarea adunării generale extraordinară a asociaților întreprinderii pentru dată de 22 august 2016.

Ca urmare, la 22 august 2016 a avut loc adunarea generală extraordinară a asociaților ÎM „Novoadvar” SRL în urma căreia s-a decis de a exclude din componența membrilor ÎM „Novoadvar” SRL, membrul SRL „Novorom Trading” (România) cu cota de participare în valoare de 2500 dolari SUA (4,99%), care a fost lichidat și radiat din Registrul comerțului al României la 2 iunie 2014, iar aportul vărsat de SRL „Novorom Trading” (România) în valoare de 2500 dolari SUA urmează a se păstra la ÎM „Novoadvar” SRL pe o perioadă nedeterminată până la revendicare legală cu înaintarea actelor la Camera Înregistrării de Stat cu privire la înregistrarea modificărilor și completărilor în actele de constituire ale ÎM „Novoadvar” SRL.

În baza acestei decizii, la 21 septembrie 2016, administratorul societății reclamante s-a adresat către ÎS „Camera Înregistrării de Stat” cu cerere privind înregistrarea modificărilor și completărilor în actele de constituire ale ÎM „Novoadvar” SRL, însă prin decizia din 23 septembrie 2016, registratorul de stat a refuzat înregistrarea și trecerea în Registrul de stat al persoanelor juridice a datelor cu privire la modificările în actele de constituire ale persoanei juridice ÎM „Novoadvar” SRL.

În opinia întreprinderii, decizia privind refuzul înregistrării modificărilor și completărilor în sensul solicitat este neîntemeiată și nu conține nici un temei de refuz din cele enumerate la art. 13 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220 din 19 octombrie 2007, cu atât mai mult că la depunerea solicitării de către reclamantă au fost anexate toate actele necesare, stabilite conform art. 17 din Legea sus nominalizată, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune.

ÎM „Novoadvar” SRL a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii, anularea deciziei din 23 septembrie 2016 adoptată de registratorul de stat al Oficiului teritorial Chișinău al ÎS „Camera Înregistrării de Stat” pe dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de

constituire a ÎM „Novoadvar” SRL; excluderea din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL prin aplicarea analogiei legii a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” (România); de a stabili că aportul vărsat de SRL „Novorom Trading” (România) în valoare de 2500 dolari SUA se va păstra la ÎM „Novoadvar” SRL o perioadă nedeterminată până la revendicarea legală; obligarea ÎS „Camera Înregistrării de Stat” de a înregistra decizia privind excluderea din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL membrul SRL „Novorom Trading” (România), prin introducerea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Novoadvar” SRL a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii, fiind anulată decizia din 23 septembrie 2016 a Camerei Înregistrării de Stat, dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL. S-a exclus din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” cu păstrarea aportului vărsat de SRL „Novorom Trading” în sumă de 2500 dolari SUA la ÎM „Novoadvar” SRL pe o perioadă nedeterminată până la revendicare legală. Decizia a servit drept temei de excludere din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” (România). În rest, cerința ÎM „Novoadvar” SRL privind obligarea IP „Agenția Servicii Publice” de a adopta decizia referitor la excluderea din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL membrul lichidat SRL „Novorom Trading” (România), prin introducerea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali a fost respinsă.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 24 iunie 2019, IP „Agenția Servicii Publice” a contestat-o cu recurs, solicitând casarea actului judecătoresc contestat ce constituie obiectul prezentului recurs cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în referințele asupra cererilor de chemare în judecată și de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că la examinarea cauzei instanța de apel eronat a aplicat analogia legii și anume a prevederilor cu conținut similar ce reglementează activitatea societății în nume colectiv. Or, conform art. 154 alin. (2) Cod civil (în redacția până la modernizare) în coroborare cu art. 47 alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, excluderea asociatului se face numai prin hotărâre judecătorească.

Contrar prevederilor enunțate, în lipsa unei competențe legale, asociații ÎM „Novoadvar” SRL la adunarea generală din 22 august 2016 au decis prin analogia legii excluderea asociatului SRL „Novorom Trading” (România) din societate, or, după cum s-a menționat supra, excluderea asociatului din societate ține exclusiv de competența instanței de judecată.

Plus la aceasta, atât Codul civil al Republicii Moldova (până la modernizare) cât și Legea cu privire la societățile cu răspundere limitate, nu reglementează în calitate de temei pentru excluderea asociatului, lichidarea asociatului persoană juridică.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere parțială a acțiunii, pe când concluzia instanței de fond de respingere ca nefondată a acțiunii este justă (vol.II,f.d.112-115).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar conform art. 245 din același cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Colegiul reține că calea de atac în ordine de recurs a fost exercitată în interiorul termenului legal, deoarece decizia instanței de apel a fost adoptată la 29 mai 2019 (vol.II,f.d.90), iar recursul a fost depus la 24 iunie 2019 (vol.II,f.d.112).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a numit recursul depus de IP „Agenția Servicii Publice” pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

După cum denotă actele cauzei, ÎM „Novoadvar” SRL a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 31 ianuarie 1995, capitalul social constituind suma de 145291 lei, asociații persoanei juridice fiind: Lidia Pavliuc 47,51%; Ruslan Pavliuc 47,50% și SRL „Novorom Trading” (România) 4,99%.

La fel, s-a constatat că, prin decizia din 6 decembrie 2004 a Camerei Înregistrării de Stat privind înregistrarea modificărilor, cotele de participare în capitalul social al ÎM „Novoadvar” SRL au fost repartizate în modul următor: Lidia Pavliuc: 69027,76 lei; Ruslan Pavliuc: 69013,24 lei și SRL „Novorom Trading” (România) 2500 dolari SUA.

Dat fiind faptul că la 2 iunie 2014 asociatul străin al ÎM „Novoadvar” SRL – SRL „Novorom Trading” (România) a fost lichidat și radiat din Registrul comerțului al României, iar conform certificatului constatator nr. 520703 din 4 octombrie 2010 unicul asociat al SRL „Novorom Trading” (România) este o altă persoană juridică – SRL „Mondial Trade & Consulting” cu 100% cotă de participare în capitalul social, care la rândul său la 25 octombrie 2006 la fel a fost lichidată și radiată, de către administratorul ÎM „Novoadvar” SRL la 1 decembrie 2016 a fost emisă o hotărâre privind convocarea adunării generale extraordinară a asociaților ÎM „Novoadvar” SRL pentru data de 22 august 2016, ora 12.00 (vol.I,f.d.16).

Ca urmare, la 22 august 2016 a avut loc adunarea generală extraordinară a asociaților ÎM „Novoadvar” SRL în urma căreia s-a decis de a exclude din componența membrilor ÎM „Novoadvar” SRL, membrul SRL „Novorom Trading” (România) cu cota de participare în valoare de 2500 dolari SUA (4,99%), care a fost lichidat și radiat din Registrul comerțului al României la 2 iunie 2014, iar aportul vărsat de SRL „Novorom Trading” (România) în valoare de 2500 dolari SUA urmează a se păstra la ÎM „Novoadvar” SRL pe o perioadă nedeterminată până la revendicare legală, cu înaintarea actelor la Camera Înregistrării de Stat cu privire la înregistrarea modificărilor și completărilor în actele de constituire ale ÎM „Novoadvar” SRL (vol.I,f.d.23-26).

În baza acestei decizii, la 21 septembrie 2016, administratorul societății reclamante s-a adresat către ÎS „Camera Înregistrării de Stat” cu cerere privind înregistrarea modificărilor și completărilor în actele de constituire ale ÎM „Novoadvar” SRL (vol.I,f.d.15), la cerere fiind anexate următoarele acte: cererea de înregistrare a modificărilor din 21.09.2016; hotărârea privind convocarea adunării generale a asociaților ÎM „Novoadvar” SRL din 01.08.2016; înștiințarea asociaților despre convocarea adunării generale a asociaților ÎM „Novoadvar” SRL; copia autentificată a chitanței poștale nr. RR068021644MD/1 și nr. RR068021658MD/1 din 01.08.2016; copia autentificată a plicului RR068021644MD/1; copia autentificată a plicului RR068021658MD/1; copia autentificată de pe avizul publicat în „Monitorul Oficial” nr. 256-264 din 12.08.2016; lista de înregistrare a asociaților adunării generale extraordinare a ÎM „Novoadvar” SRL din 22.08.2016; procesul-verbal

al adunării generale extraordinare a ÎM „Novoadvar” SRL din 22.08.2016; actul adițional cu privire la modificările și completările înscrise în Registrul de stat; ordin de plată nr. 744 din 19.09.2016; ordinul de plată nr. 745 din 19.09.2016; copia autenticată a certificatului constatator eliberat de Oficiul registrului comerțului de pe lângă tribunalul București nr. 221379 din 19.06.2014; copia autenticată a certificatului constatator eliberat de Oficiul registrului comerțului de pe lângă tribunalul București nr. 520703 din 04.10.2010; copia autenticată a certificatului constatator eliberat de Oficiul registrului comerțului de pe lângă tribunalul București nr. 221391 din 19.06.2014; copia autenticată a procurii reprezentanului Vladimir Stialidi nr. 1539 din 09.11.2015”.

Prin decizia din 23 septembrie 2016, registratorul de stat al Oficiului teritorial Chișinău al ÎS „Camera Înregistrării de Stat” a refuzat înregistrarea și trecerea în Registrul de stat al persoanelor juridice a datelor cu privire la modificările în actele de constituire ale persoanei juridice ÎM „Novoadvar” SRL (f.d.12), motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în instanța de judecată.

Înaintând prezenta acțiune împotriva ÎS „Camera Înregistrării de Stat” care pe parcursul examinării cauzei a fost succedată în drepturi și obligații de IP „Agenția Servicii Publice” și SRL „Novorom Trading” (România), reclamanta ÎM „Novoadvar” SRL a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii, anularea deciziei din 23 septembrie 2016 adoptată de registratorul de stat al Oficiului teritorial Chișinău al ÎS „Camera Înregistrării de Stat” pe dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL; prin aplicarea analogiei legii excluderea din componența asociațiilor ÎM „Novoadvar” SRL a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” (România); de a stabili că aportul vărsat de SRL „Novorom Trading” (România) în valoare de 2500 dolari SUA se va păstra la ÎM „Novoadvar” SRL o perioadă nedeterminată până la revendicarea legală; obligarea ÎS „Camera Înregistrării de Stat” de a înregistra decizia privind excluderea din componența asociațiilor ÎM „Novoadvar” SRL membrul SRL „Novorom Trading” (România), prin introducerea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca nefondată (vol.I.f.d.117,123-133).

Judecând apelul, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 29 mai 2019 a casat integral hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a pronunțat o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că într-adevăr Codul civil al Republicii Moldova și Legea cu privire la societățile cu răspundere limitate, nu reglementează în calitate de temei pentru excluderea asociatului, lichidarea asociatului persoană juridică.

Totuși, păstrarea calității de asociat în condițiile în care acesta a fost deja lichidat, ridică probleme pentru societatea care are un asociat lichidat în

contextul desfășurării corespunzătoare a activității și realizării scopurilor pentru care a fost creată.

Or, așa cum reglementează art. 176 alin. (1) Codul civil, capacitatea de folosință a persoanei juridice încetează la data radierii ei din registrul de publicitate prevăzut de lege, iar din acest moment se consideră că persoana juridică numai există nici în fapt și nici în drept.

Prin urmare, s-a constatat că ÎM „Novoadvar” SRL continuă să aibă în calitate de asociat pe SRL „Novorom Trading”, deși aceasta a încetat să mai existe atât în fapt, cât și în drept, prin efectul lichidării și radierii din registrul comerțului României.

Respectiv, odată cu radierea, SRL „Novorom Trading” și-a încetat existența de drept, pierzând capacitatea de folosință, fiind imposibilă păstrarea în continuare a calității de asociat al ÎM „Novoadvar” SRL.

Pentru aceste motive, instanța de apel a considerat oportună necesitatea aplicării în speță a analogiei legii, și anume a prevederilor cu conținut similar ce reglementează activitatea societății în nume colectiv.

Or, sediul materiei juridice pentru ambele forme de organizare (societatea în nume colectiv și societatea cu răspundere limitată) este Codul civil, Cartea I, Capitolul II, Secțiunea a II-a, din care considerent pentru a nu îngrădi accesul la justiție al ÎM „Novoadvar” SRL, instanța de apel a considerat absolut justificat, aplicarea la caz prin analogie, a art. 264 alin. (1) și (2) Cod civil.

În continuare, instanța de apel a menționat că înainte de a ajunge la această concluzie, instanța de apel a verificat prezența condițiilor ce permit aplicarea prin analogie a legii, și anume: a) lipsa unei legi; b) lipsa unui acord dintre părți prin care să fie reglementat cazul; c) lipsa uzanțelor.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a relevat că aplicarea prin analogie a legii care reglementează raporturi similare este unica soluție legală ce poate fi adoptată pe margina litigiului. Or, situația de impas în care a fost plasată societatea apelantă, din cauza lichidării asociatului SRL „Novorom Trading” poate fi depășită doar prin recurgerea la norme de drept civil care vizează situații similare celei care trebuie rezolvată.

La rândul său, analogia legii constă astfel în aplicarea la un raport social, a unei norme juridice care reglementează un caz asemănător. La caz, aplicarea analogiei legii, are drept scop asigurarea funcționalității ÎM „Novoadvar” SRL în contextul în care aceasta urmează să decidă chestiuni ce pot fi luate cu unanimitate de voturi. Este imposibilă și irațională păstrarea formală a calității de asociat pentru o persoană juridică care a fost lichidată, doar pentru motivul că legea nu prevede o soluție legală pentru a depăși problema dată.

Or, ÎM „Novoadvar” SRL s-a adresat în instanță pentru a depăși o problemă de vid legislativ. Societatea apelantă nu a denunțat la general lipsa normelor legale cu caracter general sau special pentru activitatea societăților cu răspundere limitată, ci a denunțat o problemă de drept, ce vizează lipsa normelor legale pentru excluderea asociatului persoană juridică, pe motivul lichidării acesteia.

Anume această problemă urma a fi soluționată de instanța de fond, prin prisma art. 6 alin. (4) Cod civil, care interzice refuzul în îmfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

Din aceste considerente, instanța de apel a dispus anularea deciziei din 23 septembrie 2016 a Camerei Înregistrării de Stat, dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL.

Or, actul administrativ contestat, contravine prevederilor legale, rezultând din interpretarea mot-a-mot a temeiurilor de excludere a asociatului din cadrul societății cu răspundere limitată, fără a aplica legea în spiritul ei, așa cum obligă principiile generale de drept.

Interpretarea ad literam a legii, este binevenită doar în raporturile de drept public, unde există riscul ca interpretarea extensivă să fie defavorabilă persoanei acuzate public.

Iar pentru raporturile de drept privat însă, este permisă interpretarea legii într-o manieră extensivă, ce ar permite depășirea situațiilor de impas, cauzate de vidurile legislative. Or, responsabil de nereglementarea prin norme juridice a unor realități sociale, se face legiuitorul, motiv din care acesta a instituit interdicția instanțelor de judecată de a refuza îmfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

La caz, ÎM „Novoadvar” SRL înfruntă o situație de blocaj organizatoric și instituțional, cauzată de prezența în rândul asociaților a unui membru care în fapt nu există.

Or, calitatea de asociat, a încetat de drept odată cu lichidarea SRL „Novorom-Trading” din Registrul comercial al României, iar odată cu lichidarea, aceasta și-a pierdut și capacitatea de folosință, neavând în continuare drepturi sau obligații civile.

Păstarea formală în calitate de asociat a unei persoane juridice lichidate, doar pentru că legea nu reglementează temeiuri de excludere a acesteia, reprezintă un pericol atât pentru activitatea organizatorică a societății apelante, cât și pentru prosperitatea economică a acesteia.

Aceasta deoarece, procesul de luare a deciziilor pentru chestiuni ce țin de obligare a asociaților la aporturi suplimentare, modificarea modului de distribuire a profitului net al societății, modificarea ordinii de zi, transformarea societății într-o altă formă în care asociații poartă răspundere nelimitată, este blocat din cauza lichidării SRL „Novorom-Trading”, dar care totuși continuă formal să aibă calitatea de asociat al ÎM „Novoadvar” SRL.

Cu referire la solicitarea ÎM „Novoadvar” SRL invocată în acțiune cu privire la stabilirea faptului că aportul vărsat de SRL „Novorom-Trading” în valoare 2500 dolari SUA se va păstra la întreprindere o perioadă nedeterminată până la revendicarea legală, aceasta a fost admisă de către instanța de apel, or, partea socială a asociatului din cadrul societății cu răspundere limitată reprezintă un drept inerent al deținătorului, având în vedere vărsarea

aportului acestuia în condițiile prevăzute de legislația specială, precum și calitatea sa de asociat, cu totalitatea obligațiilor și drepturilor ce presupune acest statut.

Ținând cont de faptul că SRL „Novorom Trading” urmează a fi exclusă din rândul asociaților ÎM „Novoadvar” SRL pe motivul lichidării, instanța de apel a considerat justificat a dispune ca aportul vărsat de prima în mărime de 2500 dolari SUA să fie păstrat la ÎM „Novoadvar” SRL pe o perioadă nedeterminată până la revendicarea legală.

De asemenea, din considerentul că prezenta decizie a constituit temei de excludere din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” (România), instanța de apel a respins ca neîntemeiată cerința ÎM „Novoadvar” SRL privind obligarea IP „Agenția Servicii Publice” de a adopta decizia referitor la excluderea din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL membrul lichidat SRL „Novorom Trading” (România), prin introducerea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită. Or, instanța de apel a stabilit corect situația de fapt și de drept în prezenta speță, a dat o apreciere obiectivă probelor administrate și a emis o decizie întemeiată și legală care corespunde legislației în vigoare.

Cu referire la pretenția invocată de ÎM „Novoadvar” SRL în cererea de chemare în judecată cu privire la anularea deciziei din 23 septembrie 2016 adoptată de registratorul de stat al Oficiului teritorial Chișinău al ÎS „Camera Înregistrării de Stat” pe dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL, instanța de recurs reține la caz prevederile art. 151 alin. (1), (2) Cod civil (în vigoare până la modernizare), care reglementează expres că societatea cu răspundere limitată poate dobândi, dacă au fost achitate integral, părți sociale proprii doar: a) în baza hotărârii adunării generale a asociaților, adoptate la cererea asociatului care și-a propus spre vânzare partea socială sau o parte din ea; b) de la succesorii asociatului decedat; c) în cazul executării silite a creanțelor creditorului asociatului; d) în cazul excluderii asociatului. Partea socială poate fi dobândită de societatea cu răspundere limitată doar din contul activelor care depășesc mărimea capitalului social și a altor fonduri pe care societatea este obligată să le constituie și din care nu se permite să se facă plăți asociaților.

Totodată, conform art. 151 alin. (1) și (2) Cod civil, adunarea generală a asociaților, administratorul, unul sau mai mulți asociați pot cere excluderea din societatea cu răspundere limitată a asociatului: a) care a fost pus în întârziere și nu a vărsat integral aportul subscris în perioada suplimentară; b) care, fiind administrator, comite fraudă în dauna societății, folosește bunurile societății în scop personal sau al unor terți. Excluderea asociatului se face numai prin hotărâre judecătorească.

Prevederi similare se regăsesc și în prevederile art. 47 alin. (1) și (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, potrivit căreia adunarea generală a asociaților, administratorul, unul sau mai mulți asociați pot cere excluderea din societate a asociatului care nu a vărsat aportul subscris, după expirarea unui termen suplimentar de o lună, care i-a fost stabilit prin notificare, pentru vărsarea aportului precum și a asociatului care, în calitate de administrator al societății, comite fraude în detrimentul societății, folosește semnătura societății sau patrimoniul acesteia în favoarea sa sau a terților. Asociatul se exclude din societate prin hotărâre judecătorească.

Din sensul normelor citate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că într-adevăr, Codul civil al Republicii Moldova și Legea cu privire la societățile cu răspundere limitate nu reglementează în calitate de temei pentru excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată, lichidarea asociatului persoană juridică.

Totuși, aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei absolut pentru respingerea acțiunii în situația în care se interzice refuzul în îndeplinirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

În corespundere cu art. 5 alin. (1) Cod civil (în redacția legii până la modernizare), în cazul nereglementării prin lege ori prin acord al părților și lipsei de uzanțe, raporturilor prevăzute la art. 2 li se aplică, dacă aceasta nu contravine esenței lor, norma legislației civile care reglementează raporturi similare (analogia legii), însă această normă de drept material nu poate constitui la caz drept temei pentru aplicarea analogiei legii în examinarea prezentei pretenții, în situația în care analogia legii, ca și analogia dreptului, intervine ca o garanție a persoanei în îndeplinirea justiției, în cazul unui vid legislativ. Analogia în examinarea cauzelor civile reprezintă o excepție care poate fi aplicată în cazul nereglementării raporturilor civile, dar nu o modalitate de eschivare de la aplicarea unor norme legale care reglementează raportul litigios.

Totodată, în conformitate cu art. 60 alin. (1) Cod civil, capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobândește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de stat, adică din acest moment se consideră că persoana juridică numai există nici în fapt și nici în drept. Respectiv, în lipsa capacității de folosință, orice calitate subsecventă, în special calitatea de asociat al unei societăți, încetează de drept.

Iar, analizând reglementări cu conținut similar, Colegiul reține la caz și prevederile art. 129 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția legii până la modernizare), potrivit căreia, în caz de retragere a unui membru al societății în nume colectiv, de deces, declarare a dispariției fără veste sau a incapacității unui membru persoană fizică, de insolvabilitate, deschidere a procedurii de reorganizare în temeiul unei hotărâri judecătorești, de lichidare a membrului persoană juridică al societății sau de urmărire de către un creditor a participațiunii membrului în capitalul social, societatea poate să-și continue activitatea dacă este prevăzut de actul de constituire al societății sau dacă hotărârea privind continuarea activității se adoptă în unanimitate de către membrii rămași. Membrul societății în nume colectiv poate fi exclus din

societate dacă ceilalți membri cer, din motive întemeiate prin unanimitate de voturi, instanței de judecată excluderea lui.

Astfel, norma enunțată acordă asociaților societății în nume colectiv, posibilitatea de a exclude un alt asociat prin unanimitate de voturi, din motive întemeiate. Iar, unul din motivele ce pot fi considerate întemeiate, este lichidarea asociatului persoană juridică. Un asemenea temei însă pentru excluderea din cadrul societății cu răspundere limitată a asociatului persoană juridică lichidată, nu există.

Din aceste considerente și pentru a nu îngreui accesul la justiție al societății reclamante, instanța de recurs reține ca întemeiată concluzia instanței de apel de a aplica în speță analogia legii, și anume a prevederilor cu conținut similar ce reglementează activitatea societății în nume colectiv, or, păstrarea calității de asociat, în condițiile în care acesta a fost deja lichidat, ridică probleme pentru societatea care are un asociat lichidat, în contextul desfășurării corespunzătoare a activității și realizării scopurilor pentru care a fost creată.

La acest capitol, instanța de recurs relevă că deși Curtea de Apel Chișinău corect a aplicat în speță analogia legii, și anume a prevederilor cu conținut similar ce reglementează activitatea societății în nume colectiv, aceasta greșit a aplicat prevederile Codului civil (în redacția legii după modernizare), având în vedere că actul administrativ contestat și anulat de către instanța de apel – decizia Camerei Înregistrării de Stat, dosarul nr. 1003600027731 privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL a fost adoptat la 23 septembrie 2016, anterior modernizării Codului civil.

Colegiul reține că această circumstanță nu constituie drept temei absolut pentru casarea deciziei instanței de apel, având în vedere că completul Colegiului este competent să soluționeze această chestiune.

În continuare, Colegiul concluzionează că aplicarea prin analogie a legii care reglementează raporturi similare este unica soluție legală ce poate fi adoptată pe marginea litigiului, cu atât mai mult că sediul materiei juridice pentru ambele forme de organizare (societatea în nume colectiv și societatea cu răspundere limitată) este Codul civil (în redacția legii până la modernizare), Cartea I, Capitolul II, Secțiunea a II-a, iar înainte de a ajunge la această concluzie, s-a verificat prezența condițiilor ce permit aplicarea prin analogie a legii, și anume: lipsa unei legi; lipsa unui acord dintre părți prin care să fie reglementat cazul; lipsa uzanțelor,

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul subliniază că aplicarea analogiei legii, la caz, constituie o necesitate imperioasă, în contextul în care, pe de o parte nu există o dispoziție legală ce ar permite excluderea asociatului persoană juridică din cadrul societății cu răspundere limitată ca urmare a lichidării acestuia, iar pe de altă parte, legea interzice instanței de judecată să refuze înfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

Or, situația de impas în care a fost plasată societatea reclamantă, din cauza lichidării asociatului SRL „Novorom Trading” (România), poate fi depășită doar prin recurgerea la norme de drept civil care vizează situații

similare celei care trebuie rezolvată. Analogia legii constă astfel, în aplicarea la un raport social, a unei norme juridice care reglementează un caz asemănător.

Circumstanțele enunțate în plus justifică aplicarea în speță a analogiei legii, deoarece situația juridică în care se află ÎM „Novoadvar” SRL și pe care nu o poate depăși din cauza inexistenței prevederilor legale este asemănătoare situației juridice reglementate de norma care a fost aplicată în speță prin analogie.

Prin urmare, în condițiile în care, legiuitorul a instituit lichidarea asociatului persoană juridică drept temei pentru excluderea acestuia din cadrul societății în nume colectiv, iar ambele forme de organizare juridică sunt reglementate de Codul civil, Capitolul II, secțiunea 2, intitulată ”Societățile comerciale”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prin analogie un asemenea temei de excludere a asociatului, poate fi aplicat și în privința societății cu răspundere limitată. Or, aplicarea legii prin analogie, nu limitează drepturile civile și nu instituie răspunderea civilă nici pentru SRL „Novorom Trading” (România), care este lichidată, nici pentru terțe persoane.

Deci, aplicarea analogiei legii are drept scop asigurarea funcționalității ÎM „Novoadvar” SRL, în contextul în care aceasta urmează să decidă chestiuni ce pot fi luate cu unanimitate de voturi, or, este imposibilă și irațională păstrarea formală a calității de asociat pentru o persoană juridică care a fost lichidată, doar pentru motivul că legea nu prevede o soluție legală pentru a depăși problema dată.

Sub acest aspect și ținând cont de circumstanțele de fapt și de drept ale speței deduse judecării, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel corect a concluzionat despre necesitatea admiterii pretenției sus-indicate și întemeiat a dispus anularea deciziei din 23 septembrie 2016 adoptată de registratorul de stat al Oficiului teritorial Chișinău al ÎS „Camera Înregistrării de Stat” privind refuzul înregistrării de stat a modificărilor în actele de constituire a ÎM „Novoadvar” SRL, or, actul administrativ contestat, contravine prevederilor legale, rezultând din interpretarea *mot-a-mot* a temeiurilor de excludere a asociatului din cadrul societății cu răspundere limitată, fără a aplica legea în spiritul ei, așa cum obligă principiile generale de drept.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că interpretarea *ad literam* a legii, este binevenită doar în raporturile de drept public, unde există riscul ca interpretarea extensivă să fie defavorabilă persoanei acuzate public.

Pentru raporturile de drept privat însă, este permisă interpretarea legii într-o manieră extensivă, ce ar permite depășirea situațiilor de impas, cauzate de vidurile legislative. Or, responsabil de nereglementarea prin norme juridice a unor realități sociale, se face legiuitorul, motiv din care, acesta a instituit interdicția instanțelor de judecată de a refuza înfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.

În această ordine de idei, nu pot fi reținute concluziile recurente IP „Agenția Servicii Publice”, preluate greșit de instanța de fond precum că starea

de pasivitate, dezinteresul manifestat față de activitatea societății, neparticiparea asociatului la adunările generale ale asociațiilor nu pot servi drept temeiuri pentru excluderea din societatea cu răspundere limitată.

Or, aceste temeiuri ar fi incidente în circumstanțele în care asociatul persoană juridică există. La caz însă, partea reclamantă a prezentat probe care confirmă că SRL „Novorom Trading” (România) a fost lichidată, iar lichidarea din Registrul de stat al persoanelor juridice, presupune și pierderea capacității de folosință.

În context, neîntemeiate sunt și concluziile primei instanțe precum că la depunerea cererii de chemare în judecată, precum și pe parcursul examinării litigiului dedus judecătii în fond, reprezentantul societății reclamante nu a invocat întrunirea a cel puțin unuia dintre temeiurile legale privind excluderea asociatului din societate, mai mult, nici nu au fost prezentate careva probe pertinente și concludente în acest sens.

Or, după cum corect a constatat instanța de apel, partea reclamantă a motivat necesitatea aplicării prin analogie a prevederilor caracteristice societății în nume colectiv, indicând asupra lipsei normelor legale ce ar permite excluderea din societatea cu răspundere limitată a asociatului persoană juridică lichidată, adică ÎM „Novoadvar” SRL s-a adresat în instanță pentru a depăși o problemă de vid legislativ, iar societatea nu a denunțat la general lipsa normelor legale cu caracter general sau special pentru activitatea societăților cu răspundere limitată, ci a denunțat o problemă de drept, ce vizează lipsa normelor legale pentru excluderea asociatului persoană juridică, pe motivul lichidării acesteia.

Aici se va reține că ÎM „Novoadvar” SRL înfruntă o situație de blocaj organizatoric și instituțional, cauzată de prezența în rândul asociaților, a unui membru care în fapt nu există. Or, calitatea de asociat, a încetat de drept odată cu lichidarea SRL „Novorom Trading” (România), din Registrul comercial al României, iar odată cu lichidarea, aceasta și-a pierdut și capacitatea de folosință, neavând în continuare drepturi sau obligații civile.

La rândul său, păstarea formală în calitate de asociat a unei persoane juridice lichidate, doar pentru că legea nu reglementează temeiuri de excludere a acesteia, reprezintă un pericol atât pentru activitatea organizatorică a societății apelante, cât și pentru prosperitatea economică a acesteia. Or, procesul de luare a deciziilor pentru chestiuni ce țin de obligarea asociaților la aporturi suplimentare, modificarea modului de distribuire a profitului net al societății, modificarea ordinii de zi, transformarea societății într-o altă formă în care asociații poartă răspundere nelimitată, este blocat din cauza lichidării SRL „Novorom-Trading” (România), dar care totuși continuă formal să aibă calitatea de asociat al ÎM „Novoadvar” SRL.

Cu referire la pretenția invocată de ÎM „Novoadvar” SRL în cererea de chemare în judecată cu privire la stabilirea faptului că aportul vărsat de SRL „Novorom Trading” (România) în valoare de 2500 dolari SUA se va păstra la ÎM „Novoadvar” SRL o perioadă nedeterminată până la revendicarea legală, Colegiul subliniază următoarele.

În conformitate cu art. 24 alin. (1)-(4) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, partea socială reprezintă o fracțiune din capitalul social al societății al cărei quantum se stabilește în funcție de quantumul aportului și include toate drepturile și obligațiile asociatului. Partea socială este divizibilă, dacă actul de constituire nu prevede altfel. Dacă actul de constituire sau hotărârea adunării generale a asociaților prevede că aportul trebuie să fie mai mare decât valoarea nominală a părții sociale, raportul dintre valoarea nominală a părții sociale și aport trebuie să fie același pentru toți asociații. Asociatul poate deține o singură parte socială, care nu este mai mică de un leu. Părțile sociale pot avea mărimi diferite. Partea socială trebuie să se împartă fără rest la o unitate exprimată în lei. Fiecare un leu din capitalul social acordă dreptul la un vot.

În temeiul art. 30 din aceeași lege, partea socială se consideră de drept a dobânditorului, în condițiile prezentei legi, de la data operării în Registrul de stat al persoanelor juridice a modificării privind înstrăinarea/dobândirea părții sociale, fără a fi necesară modificarea în acest sens a actului de constituire al societății. În cazurile prevăzute la alin. (1), modificarea privind înstrăinarea/dobândirea părții sociale va fi operată în Registrul de stat al persoanelor juridice la prezentarea actului juridic de înstrăinare/dobândire autentificat notarial, a hotărârii judecătorești sau certificatului de moștenitor.

În corespundere cu art. 47 alin. (3) din legea enunțată, asociatul exclus din societate nu are dreptul la o parte proporțională din patrimoniul societății, dar are dreptul numai la o sumă de bani ce reprezintă valoarea contabilă a părții sociale la data excluderii, dacă hotărârea judecătorească nu prevede altfel. Valoarea părții sociale a asociatului exclus din societate se restituie acestuia în decurs de 6 luni de la data excluderii, dar numai după ce a reparat prejudiciul cauzat societății. Obligația de reparare a prejudiciului subzistă în partea neacoperită prin aportul vărsat.

În interpretarea corectă a normelor nominalizate, Colegiul remarcă că partea socială a asociatului din cadrul societății cu răspundere limitată reprezintă un drept inerent al deținătorului, având în vedere vărsarea aportului acestuia în condițiile prevăzute de legislația specială, precum și calitatea sa de asociat, cu totalitatea obligațiilor și drepturilor ce presupune acest statut.

În asemenea circumstanțe și ținând cont de faptul că pretenția reclamantei cu privire la anularea actului administrativ a fost admisă, instanța de apel corect a concluzionat ca de a exclude din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” cu păstrarea aportului vărsat de SRL „Novorom Trading” în sumă de 2500 dolari SUA la ÎM „Novoadvar” SRL pe o perioadă nedeterminată până la revendicare legală.

Referitor la pretenția invocată de ÎM „Novoadvar” SRL în cererea de chemare în judecată cu privire la obligarea ÎS „Camera Înregistrării de Stat” de a înregistra decizia privind excluderea din componența asociaților ÎM „Novoadvar” SRL membrul SRL „Novorom Trading” (România), prin introducerea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, aceasta corect a fost respinsă de instanța de apel

ca nefondată, având în vedere că decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău care constituie obiectul prezentului recurs a constituit temei de excludere din componența asociațiilor ÎM „Novoadvar” SRL, a membrului lichidat SRL „Novorom Trading” (România).

Alte argumentele invocate de recurentă în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele, care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de IP „Agenția Servicii Publice” și de a menține decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu 258 alin. (2) și (3) în coroborare cu art. 248 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”.

Se menține decizia din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Întreprinderea Mixtă Moldo-Română „Novoadvar” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii de Stat „Camera Înregistrării de Stat” (în prezent Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și Societății cu Răspundere Limitată „Novorom Trading” (România) cu privire la contestarea actului administrativ, excluderea din componența asociațiilor și stabilirea unor fapte.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Victor Burduh